



VERZONDEN 27 AUG 2020

PROVINCIE :: UTRECHT

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	27 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2020-0913	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82145951	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	1 juli 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	Ontheffing beheer en schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 1 juli 2020 van de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude om ontheffing in het kader van artikel 3.3 eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in artikel 3.3, eerste lid, 3.17, eerste lid, en 3.18 eerste en vierde lid van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten u:

- Ontheffing te verlenen in aanvulling op de landelijke vrijstelling voor wat betreft het gebruik vangkooien, kastvallen, het gebruik van lokvoer, elektronische lokmiddelen, middelen waarmee lokgeluiden nagebootst worden, levende en niet levende lokvogels;
- Ontheffing wordt verleend voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025 (hierna: FBP).

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht en ziet op het doden van zwarte kraaien met een geweer ter ondersteuning van verjaagacties gedurende 1 uur voor zonsopgang en 1 uur na zonsondergang dit in het belang van beperking/voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen. Daarnaast heeft de aanvraag betrekking op het gebruik van kraaienvangkooien ter voorkoming van ernstige schade aan de fruitteelt in de periode 1 juni t/m 31 oktober. Dit is nader omschreven in het FBP in Hoofdstuk 26.5. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, 3.3, 3.4, 3.25 en 3.26 van de wet voor wat betreft de zwarte kraai (*Corvus corone*) voor de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017, Besluit Natuurbescherming en het goedgekeurde Faunabeheerplan 2019-2025. De zwarte kraai (*Corvus corone*) is een van nature in Nederland in het wild levende diersoort welke beschermd is ingevolge artikel 3.1. van de wet.

IV. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag is door ons op 1 juli 2020 ontvangen.

V. Toetsing beheer en schadebestrijding

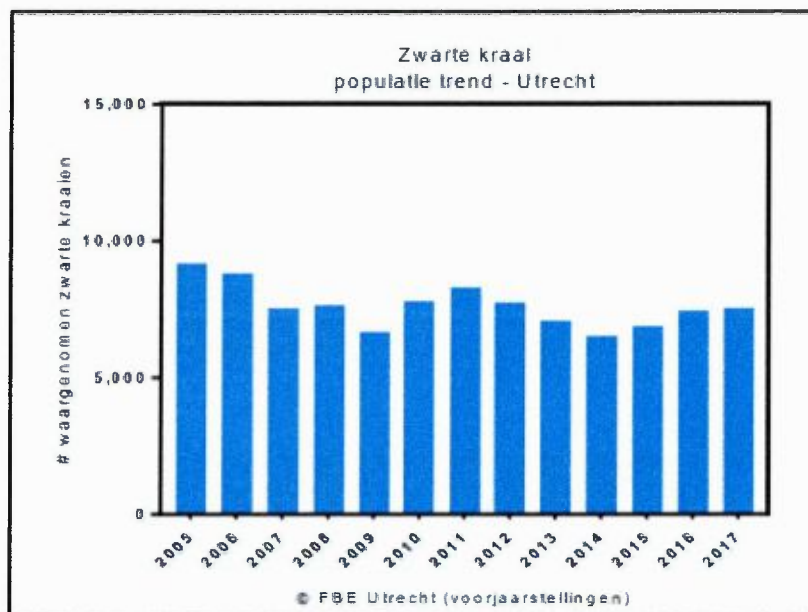
Landelijke vrijstelling

De zwarte kraai staat op de landelijke vrijstellingslijst op grond van het in het gehele land aanrichten van schade. Een vrijstelling kan slechts worden gegeven als de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. Met de landelijke aanwijzing door de minister is reeds vastgesteld dat dodelijk beheer niet zal leiden tot een

ongunstige staat van instandhouding van de zwarte kraai. De landelijke vrijstelling staat afschot toe van zonsopkomst tot zonsondergang en voorziet hiermee niet in dodelijk beheer tijdens de schemerperiode. Zwarte kraaien veroorzaken ook in de schemerperiodes schade. Ze stoppen pas geruime tijd na zonsondergang met foerageren.

Aantalsontwikkeling

Volgens het Netwerk Ecologische Monitoring vertoont de trend van zwarte kraaien die waargenomen worden in december in de provincie Utrecht een dalende trend. De trend is gebaseerd op van jaar tot jaar sterk wisselende aantallen en heeft deels betrekking op alhier overwinterende vogels en is dus afhankelijk van het winterweer. Tellingen van de FBE Utrecht die jaarlijks gedaan worden in april, en dus minder beïnvloed worden door overwinteraars, laten een licht fluctuerende populatie zien. De zwarte kraai komt in de provincie Utrecht met name voor in het agrarische halfopen buitengebied en in het stedelijk gebied. Dit is in lijn met het gewijzigde habitatgebruik van de zwarte kraai. Zo vestigde de soort zich circa de jaren tachtig in steden maar verdween hij tegelijkertijd uit de grote bossen en heidevelden. De verplaatsing van bossen en heidevelden naar steden en agrarisch gebied heeft vermoedelijk niet van doen met voedselaanbod, maar wel met de aanwezigheid van haviken. Vanwege afname van andere prooi-soorten neemt de mate waarop haviken, zwarte kraaien prefereren toe.



Figuur 1: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai in de provincie Utrecht, Periode 2005-2017 (Bron: FBE Utrecht 2018)

Landbouwschade

Zwarte kraaien kunnen schade toebrengen aan landbouwgewassen, de grootste schade in de provincie is getaxeerd in de teelt van peren (BIJ12 Faunazaken). De in onderstaande tabel weergegeven getaxeerde schadebedragen door BIJ12 Faunazaken geven een minimale weergave van de schade veroorzaakt door zwarte kraaien in de provincie Utrecht. De taxaties zijn uitgevoerd door BIJ12 Faunazaken nadat een grondgebruiker een aanvraag tegemoetkoming faunaschade heeft ingediend bij BIJ12 Faunazaken. Door het aanpikken en bevuilen van vruchten hebben zwarte kraaien in 2012 voor meer dan €70.000,- aan schade veroorzaakt. In overige jaren ligt de getaxeerde schade lager. De getaxeerde schade betreft enkel secundaire schade, aangezien de zwarte kraai op de landelijke vrijstellingslijst staat en schade door zwarte kraaien niet vergoed wordt. Dit betekent dat, bij een schademelding, door de taxateur is geconstateerd dat (een deel) van de schade veroorzaakt is door de zwarte kraai.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Appels (€)	666	6	9	487	686	0
Peren (€)	70.753	3.516	2.784	2.453	1.069	1.559
Snijmais (€)	110	0	0	0	0	0
Totaal	71.529	3.522	2.793	2.940	1.755	1.559

Figuur 2 : Overzicht van de getaxeerde schadetegemoetkomingen veroorzaakt door zwarte kraai per jaar.
Bron: BIJ12 Faunazaken 2018.

Schade aan Flora en Fauna

De zwarte kraai kan schade aan beschermde fauna veroorzaken zoals het prederen van weidevogelnesten. De landelijke vrijstelling is ook in het kader van dit belang verleend, artikel 3.15, zesde lid, aanhef en onder a, sub 2, van de wet.

Resultaten en evaluatie gevoerde beheer

Het Faunabeheerplan 2014-2019 had als doelstelling om de door zwarte kraaien veroorzaakte landbouwschade terug te brengen tot een bedrag van circa €5.000,- per jaar. Doordat de schadecijfers van BIJ12 Faunazaken maar een beperkt deel van de werkelijke schade weergeven kan er niet getoetst worden of deze doelstelling gehaald is.

Het dodelijk beheer van zwarte kraaien in de provincie Utrecht heeft in de afgelopen beheerperiode bijgedragen aan het voorkomen van belangrijke schade zonder de populatie negatief te beïnvloeden. Het aantal gedode zwarte kraaien door zowel de landelijke vrijstelling als met gebruik van vangkooien heeft niet geleid tot een afnemende populatie. Hiermee lijkt bevestigd dat het huidige gebruik van vangkooien geen risico voor de gunstige instandhouding van de zwarte kraai vormt, ook niet in combinatie met het afschot als landelijk vrijgestelde soort. Voor de meest effectieve verjaging is, volgens de aanvrager, ook verjaging met ondersteunend afschot in de schemer gewenst. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de zwarte kraai.

Overzicht gedode dieren

Het aantal geregistreerde gedode zwarte kraaien is in de jaren 2016 en 2017 ten opzichte van voorgaande jaren sterk toegenomen. Het is aannemelijk dat deze toename het gevolg is van een toename in registratie en niet een toename van afschot. Tot 2017 was de registratie van landelijk vrijgestelde diersoorten niet verplicht. In aanloop naar de nieuwe wetgeving zijn uitvoerders begonnen met het registreren en communiceren van hun activiteiten. In 2017 is naast afschot op basis van de landelijke vrijstelling gebruik gemaakt van de ontheffing vangkooi zwarte kraai. Er zijn in totaal 15 zwarte kraaien gevangen met een vangkooi (Lopikerwaard: 10 en Vecht en Veenstreek: 5).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WBE						
De Eem	2	2	3	40	103	112
De Schaffelaar	0	0	0	1	189	327
Kromme Rijn-Gebied	74	179	97	103	183	250
Lage Vuursche	0	0	0	0	0	9
Lopikerwaard	96	212	327	286	361	305
Noorderpark	170	105	386	294	364	148
Tussen Vecht en Oude Rijn	27	161	87	57	177	197
Vecht en Veenstreek	11	35	15	50	58	279
Vijfheerenlanden	1	2	64	4	21	80
Ongeclassificeerd	4	31	0	83	348	373
TOTAAL UTRECHT:	385	727	979	918	1.804	2.080

Figuur 3: Overzicht geschoten zwarte kraaien per WBE, periode 2012-2017. Bron: FBE Utrecht

Gebruik vangkooi

Om belangrijke schade aan gewassen te kunnen beperken en te voorkomen is naast de mogelijkheid tot afschot op basis van de landelijke vrijstelling en het inzetten van werende middelen, ook de inzet van een vangkooi noodzakelijk, dit om lokaal de populatie voldoende te kunnen verminderen. Zwarte kraaien hebben vaste territoria waardoor het verlagen van een populatie nabij schadegevoelige gewassen langdurig schade kan voorkomen. Het lerend vermogen van zwarte kraaien stelt hen in staat om snel associaties te leggen waardoor zowel verjaging als afschot in effectiviteit afneemt. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat vangkooien een effectieve maatregel zijn tot het reduceren van de lokale aanwezigheid van zwarte kraaien (Sage & Aebischer, 2017). Gevangen zwarte kraaien worden gedood volgens artikel 3.9 van het Besluit natuurbescherming. Binnen het kader van de wet is het doden van gevangen zwarte kraaien enkel met jachtgeweer toegestaan omdat gevangen dieren niet worden gezien als in nood verkerende vogels.

Preventie maatregelen

Preventieve verjagingsmiddelen zijn wisselend effectief en gewinning kan snel ontstaan. Afweermethoden kunnen gericht zijn op visuele afschrikking door het nabootsen van predatoren of dode soortgenoten. Andere middelen zijn gericht op akoestische afschrikmethoden zoals knallen, ratels of geluiden van roofdieren en soortgenoten. Ook is het mogelijk landschappelijke elementen aan te passen zodat predatoren worden gefaciliteerd en vogels kwetsbaarder zijn tijdens het foerageren. Denk hierbij aan palen waarvandaan roofvogels kunnen jagen en onoverzichtelijke struwelen waardoor foeragerende vogels minder overzicht hebben op mogelijke predatoren. Effectiviteit van deze methoden op specifiek kraaiachtigen is tot heden nog niet onderzocht. Bij alle verjagingsmiddelen is het van groot belang om al vroeg in het jaar preventieve middelen te plaatsen om zo het habitat onaantrekkelijk te maken voordat schade ontstaat.

Middelen

In artikel 3.25, eerste lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Op grond van het derde lid van dit artikel worden slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen, dan wel beperken. De toegestane middelen zijn nader gespecificeerd in de bijlage A en B behorend bij deze ontheffing en in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.

Duur en perioden

Er wordt ontheffing gevraagd om in de periode 1 januari t/m 31 december gebruik te mogen maken van het geweer bij het uitvoeren ondersteunend afschot bij verjaging gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang. Dit is verboden op grond van artikel 3.16, eerste lid, onder a van het Besluit natuurbescherming. In artikel 3.26, derde lid van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing, genoemd in artikel 3.25, eerste lid van de wet, ook ontheffing kan worden verleend van dit verbod. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, (dieren) welzijn en milieu. Daarnaast wordt er ontheffing gevraagd voor gebruik van kraaienvangkooien in de periode van 1 juni t/m 31 oktober in of in de nabijheid van fruitteeltbedrijven.

VI. Conclusie

Uit het faunabeheerplan is gebleken dat de doelstellingen voor deze soort kunnen worden behaald zonder afschot in de schemerperiode. Er is verder geen onderbouwing aangeleverd waarom deze (aanvullende) methode wel noodzakelijk moet worden geacht. De enkele stelling dat zwarte kraaien ook in de schemerperiode foerageren is hiervoor onvoldoende. Daarom zien wij geen aanleiding om afschot voor zonsop- en na zonsondergang toe te staan.

Ten aanzien van de het jachtveldvereiste merken wij het volgende op. Er wordt geen soortspecifieke onderbouwing aangeleverd waarom dit van zijn algemeenheid, voor de hele provincie, noodzakelijk is. Wij zien daarom geen aanleiding dit toe te staan.

Het faunabeheerplan bevat enkel schadegegevens voor schade aan fruit in de wildbeheereenheden Kromme Rijn-gebied en Tussen Vecht en Oude Rijn. Nu de noodzaak van de (aanvullende) inzet van vangkooien verder niet wordt onderbouwd, wordt alleen ontheffing verleend voor de bovengenoemde wildbeheereenheden.

Gevangen kraaien worden niet beschouwd als in nood verkerende vogels. Dit betekent dat, bij gebreke aan andere toegestane middelen en dodingsmethoden, deze vogels alleen mogen worden gedood middels het geweer, waaronder begrepen een luchtdrukgeweer mits hiermee is voldaan aan de wettelijk vereisten ten aanzien van dit middel en de gebruikte munitie. Gebruik van slag-, snij en steekwapens, alsmede cervicale dislocatie is alleen toegestaan bij in nood verkerende, gewonde exemplaren.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgescreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 september 2020. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiëlebe bekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

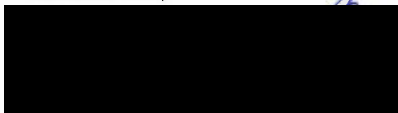
Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Politie Regio Utrecht, coördinator bijzondere wetten.
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,



Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

BIJLAGE B: Gebruik vangkooi

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 27 augustus 2020, zaakkenmerk Z-WNB-BSB-2020-0913.

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinggebruiker kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften ontheffinggebruiker, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl, worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt voor de wildbeheereenheden Kromme Rijn-gebied en Tussen Vecht en Oude Rijn voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt in de periode 1 juni t/m 31 oktober voor het vangen met behulp van kraaienvangkooien en het doden van de beschermde diersoort zwarte kraai, om schade aan fruitteelt te voorkomen.
2. De ontheffing geldt alleen voor percelen met rijpend fruit en direct daaraan grenzende percelen.
3. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op de dagen zoals vermeld in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.
4. Het gebruik van luchtdrukwapens is toegestaan om een gevangen dier te doden, ook op de in 3 uitgesloten dagen.
5. Het gebruik van lokvogels is toegestaan mits voorzien van een gesloten pootring.
6. De vangkooi dient dagelijks te worden gecontroleerd op vangsten.
7. Er dient ten alle tijden vers drinkwater in de vangkooi aanwezig te zijn.
8. Het gebruik van slag, snij- of steekwapens en geweer is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels.
9. Het doden door middel van cervicale dislocatie geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden.
10. Alle gevangen vogels waarvoor geen ontheffing is verleend voor gebruik van dit middel dienen tijdens de dagelijkse controle direct vrijgelaten te worden.
11. Voordat gebruik gemaakt wordt van deze ontheffing dienen de locaties van de vangkooien bekend gemaakt te worden bij de FBE.